

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Kaj prinaša nova direktiva o kakovosti zunanjega zraka lokalni ravni

DELCI IZ DIMNIKA – KAKO SKRBETI ZA KAKOVOST ZRAKA NA LOKALNI RAVNI?

strokovni posvet o onesnaženosti zraka z delci ob ogrevanju stavb

8. oktober 2026, Škofja Loka

Zelenimo jutri.

Revizija Direktive o kakovosti zunanjega zraka

Direktiva (EU) 2024/2881 je začela
veljati 10. 12. 2024.

Rok za prenos je 2 leti.

- Združitev Direktive 2008/50/ES o kakovosti zunanjega zraka in Direktive 2004/107/ES o arzenu, kadmiju, živem srebru, niklju in policikličnih aromatskih ogljikovodikih v zunanjem zraku v Direktivo (EU) 2024/2881 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2024 o kakovosti zunanjega zraka in čistejšem zraku za Evropo (prenovitev).
- Koncentracije: PM_{2,5}, PM₁₀, dušikov dioksid, žveplov dioksid, benzen, ogljikov monoksid, svinec, arzen, kadmij, nikelj, benzo(a)piren, prizemni ozon.
- **Strožji standardi kakovosti zraka stopijo v veljavo 1. 1. 2030, vendar je treba ukrepati že prej - kažipoti!**
- Direktiva zahteva več vzorčevalnih mest za spremljanje kakovosti zraka.

Onesnaževalo	Interval povprečenja	SZO (WHO) 2005 smernice	SZO (WHO) 2021 smernice*	Direktiva o kakovosti zraka**	Število dovoljenih preseganj	Do 1.januarja 2030	Število dovoljenih preseganj
PM _{2,5} [mikrog/m ³]	Letno	10	5	20 (25)	-	10	-
	24-ur	25	15	-	-	25	18
PM ₁₀ [mikrog/m ³]	Letno	20	15	40	-	20	-
	24-ur	50	45	50	35	45	18
O ₃ [mikrog/m ³]	Vrhunec sezone	-	60	-			
	8-ur					100 (dolgoročno)	
	8-ur	100	100	120	25 dni povprečno v 3 letih	120	18 dni povprečno v 3 letih
NO ₂ [mikrog/m ³]	Letno	40	10	40	-	20	-
	24-ur	-	25	-	-	50	18
	1-ura	200	200	200	18	200	1
SO ₂ [mikrog/m ³]	24-ur	20	40	125	3	50	18
	10-minut	500	500	-			
	1-ura	-	-	350	24	350	1
CO [milig/m ³]	24-ur	-	-	10 mg/m ³ (maks. dnevno 8-urno p.)		10 mg/m ³ (maks. dnevno 8-urno p.)	
	24-ur	-	4 mg/m ³	-	-	4 mg/m ³	
	8-ur	10	10	-			
	1-ura	35	35	-			
	15-minut	100	100	-			
Benzen	Letno			5	-	3,4	
Benzo(a)pyren [nanog/m ³]	Letno	0.12 ng/m (RL)		1		1,0	

Revizija Direktive o kakovosti zunanjega zraka

Odlog rokov za doseganje skladnosti

- **Odlog rokov za doseganje skladnosti** bo mogoč za onesnaževala PM₁₀, PM_{2,5}, NO₂, benzen, benzo(a)piren. Država članica mora zaprositi Evropsko komisijo za odlog najpozneje do 31. januarja 2029. EK presodi ali so razlogi za odlog upravičeni.
- **Odlog do 1. 1. 2040** - utemeljeno z disperzijskimi značilnostmi za posamezno lokacijo, orografskimi mejnimi pogoji, neugodnimi podnebnimi razmerami, čezmejnimi prispevki, ali kadar je potrebno zmanjšanje mogoče doseči le z nadomestitvijo znatnega dela obstoječih sistemov ogrevanja gospodinjstev, ki so vir onesnaževanja, ki povzroča preseganje.
- Odlog do 1. 1. 2035 (+2 leti) - če je utemeljeno s projekcijami, da tudi z ukrepi iz kažipot ne bo mogoče doseči do roka.
- Pogoj za odlog je **sprejet kažipot najkasneje do 31.12.2028.**

Revizija Direktive o kakovosti zunanjega zraka

❖ Kažipoti za kakovost zraka

❖ Načrti za kakovost zraka

KAŽIPOTI

Pred 2030

Kadar so od 1.1.2026 do 31.12.2029 v coni ali teritorialni enoti ravni onesnaževal nad katero koli mejno vrednostjo ali ciljno vrednostjo, ki jo je treba doseči do 1.1.2030.

NAČRTI

Po 2030

Za izpolnjevanje mejnih vrednosti, ciljnih vrednosti ali obveznosti zmanjšanja povprečne izpostavljenosti, ko so te presežene.

- ❖ Določajo politike in ukrepe.
- ❖ Lahko naslavlajo več onesnaževal hkrati.

Revizija Direktive o kakovosti zunanjega zraka

Informacije, ki jih je treba vključiti v
načrte in kažipote za kakovost zraka
za izboljšanje kakovosti zunanjega
zraka (Priloga VIII)

Okvirni seznam ukrepov za zmanjšanje onesnaženosti zraka:

- zmanjšanje emisij iz nepremičnih virov z zagotovitvijo, da se majhni in srednje veliki nepremični viri izgorevanja, ki onesnažujejo okolje (vključno z biomaso), opremijo z napravami za nadzor emisij ali se zamenjajo ter da se izboljša energijska učinkovitost zgradb;
- zagotovitev, da se v malih, srednjih in velikih nepremičnih ter premičnih virih daje prednost uporabi goriv, ki povzročajo manj emisij;
- zmanjšanje emisij z uporabo brezemisijских in nizkoemisijских vozil;
- omejitev emisij zaradi prometa prek urbanističnega načrtovanja in upravljanja prometa;
- spodbujanje modalnega prehoda na aktivno mobilnost in oblike prometa, ki manj onesnažujejo okolje (npr. hoja, kolesarjenje, javni prevoz ali železnica);
- ukrepi za zmanjšanje onesnaženosti zraka iz industrijskih virov;
- urepi za zmanjšanje emisij iz kmetijstva;
- ukrepi za zaščito zdravja otrok ali drugega občutljivega prebivalstva in ranljivih skupin;
- ukrepi za spodbujanje sprememb obnašanja;
- ...

Zakaj je kakovost zraka občinska tema?

Direktiva je evropska in državna obveznost – vendar se velik del rešitev izvaja lokalno.

PROSTOR

namenska raba prostora
stanovanja ob prometnicah
varovalni pasovi
umeščanje dejavnosti

PROMET

javna mobilnost
parkirna politika
kolesarjenje in hoja
prometne obremenitve

ENERGIJA & OGREVANJE

daljinsko ogrevanje
kurjenje biomase
energetska učinkovitost
lokalni energetske načrti

Naloge in pristojnosti občin

- Lokalni ukrepi za kakovost zraka
- LEK – lokalni energetske koncept
- Odlok o prioritetni uporabi energentov za ogrevanje

- 21. člen Zakona o lokalni samoupravi (uradno prečiščeno besedilo) ([ZLS-UPB2](#)):
Občina za zadovoljevanje potreb svojih prebivalcev opravlja zlasti naslednje naloge:
...– **skrbi za varstvo zraka**, tal, vodnih virov, za varstvo pred hrupom, za zbiranje in odlaganje odpadkov in opravlja druge dejavnosti varstva okolja;...
- 75. člen (program varstva okolja občine) Zakona o varstvu okolja ([ZVO-2](#)):
(1) Program varstva okolja in operative programe za svoje območje sprejme mestna občina, lahko pa tudi občina ali širša samoupravna lokalna skupnost, ob smiselni uporabi določb 72., 73. in 74. člena tega zakona.
- 59. člen (degradirano okolje) Zakona o varstvu okolja ([ZVO-2](#)):
(1) Vlada del okolja ali posamezno območje s predpisom določi kot **degradirano okolje**, če je na podlagi meril iz prvega odstavka 57. člena tega zakona razvrščeno v razred ali stopnjo največje obremenjenosti, ali kadar gre za okoljska bremena, ki niso zajeta v poglavju VII. tega zakona, ki ureja odgovornost za preprečevanje in sanacijo okoljske škode, ali kadar obstaja tveganje, da bo raven onesnaževal presegla eno ali več alarmnih vrednosti, predpisanih na podlagi prvega odstavka 56. člena tega zakona, **ter v sodelovanju z občino, na območju katere je degradirano območje, določi program ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja ali njegovih delov na tem območju**. Če degradirano okolje obsega območje več občin, lahko pri določitvi programa sodelujejo tudi njihove zveze ali združenja.
- Pripravlja se sprememba ZVO-2, novela ZVO-3, ki bo nekoliko spremenila način priprave lokalnih ukrepov za kakovost zraka.

Kaj pomeni direktiva za slovenske občine?

Občine bodo ključni partner
pri doseganju novih
standardov kakovosti zraka

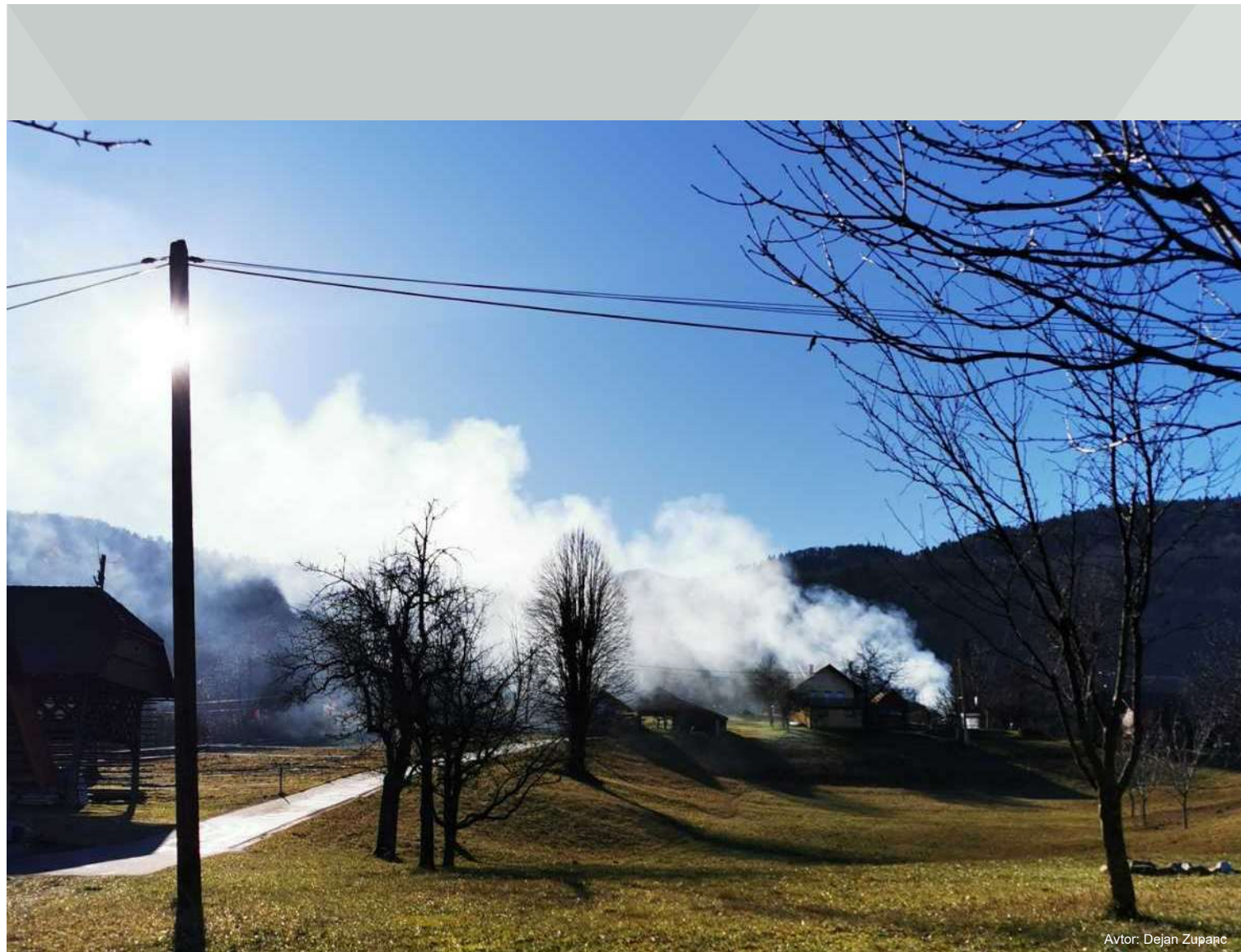
Ključ do doseganja ciljev leta 2030 je v prostorskem načrtovanju, prometu in ogrevanju:

- vključevati kakovost zraka v prostorsko načrtovanje;
- posodabljati lokalne energetske koncepte;
- spodbujati zamenjavo zastarelih kurilnih naprav;
- razvijati trajnostno mobilnost.

Pričakovanja

| 10

Prepogosta realnost

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Ministrstvo za okolje in prostor
Direktorat za okolje, naravo in podnebje
Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana
T: 01 478 70 00
E: gp.mop@gov.si

Špela Žohar
E: spela.zohar@gov.si

Alenka Fritzel
E: alenka.fritzel@gov.si

Zelenimo jutri.